

Załącznik nr 2 do instrukcji Wypełniania Wniosku o dofinansowanie

Zakres studium wykonalności dla projektów aplikujących o dofinansowanie w ramach działania 7.1 POIiŚ 2014-2020

Niniejszy dokument ma charakter zaleceń będących podstawą do opracowywania dokumentacji projektowej dla przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych w ramach Priorytetu VII działania 7.1 POIiŚ. Głównym celem tego dokumentu jest ujednoczenie zasad przygotowywania Studiów Wykonalności (SW) przez wnioskodawców, pozwalające na porównywalność przedsięwzięć aplikujących o dofinansowanie w ramach POIiŚ. Zalecenia te mają również ułatwić wnioskodawcom proces przygotowywania SW poprzez usystematyzowanie pojęć i wprowadzenie jednolitych założeń. Stanowiąc będą one bazę do merytorycznej oceny projektów przeprowadzanej przez Komisję Oceny Projektów (KOP). Studium Wykonalności jest jedynym załącznikiem rozszerzającym i objaśniającym informacje zawarte we Wniosku o dofinansowanie realizacji projektu. Z tego powodu zalecane jest przygotowanie SW zgodnie z podanym spisem treści i wymaganiami wskazanymi dla poszczególnych jego rozdziałów.

Studium wykonalności powinno zawierać wszelkie informacje konieczne do wypełnienia wniosku o dofinansowanie, w szczególności w zakresie analizy finansowej (w tym obliczenia maksymalnego poziomu dofinansowania), analizy społeczno – gospodarczej oraz analizy ryzyka i wrażliwości. Dopuszcza się możliwość opracowania analizy kosztów i korzyści jako odrębnego dokumentu lub jako załącznik do studium wykonalności. Przy sporządzaniu takiej odrębnej analizy wnioskodawca zobowiązany jest stosować zasady obowiązujące w niniejszym dokumencie.

Wypełnienie wniosku powinno być oparte o informacje udokumentowane w studium. Jeśli dany projekt stanowi etap większego przedsięwzięcia, zakres studium powinien obejmować najważniejsze informacje na temat całości przedsięwzięcia. Wszystkie analizy muszą odnosić się jednak bezpośrednio do etapu objętego wnioskiem i muszą być aktualne (zawierać aktualne założenia). Jeżeli etap objęty wnioskiem był uwzględniany w studium wykonalności dla całego przedsięwzięcia, wnioskodawca powinien także dostarczyć podsumowanie najważniejszych elementów SW, wykonanego dla całego przedsięwzięcia.

Przy redagowaniu poszczególnych rozdziałów SW zaleca się zwięzłość i klarowność, unikanie zbędnej drobiazgowości jak i ogólności opisów, mając na uwadze, że rezultatem projektu będą udokumentowane lub uprawdopodobnione w treści zmiany ekonomiczno-społeczne, jakie będą miały miejsce w bliższym i dalszym otoczeniu gospodarczym wnioskodawcy po zrealizowaniu projektu.

Należy zwrócić szczególną uwagę na zgodność treści Studium ze stanem rzeczywistym, zwłaszcza w zakresie analiz i projekcji stanu bieżącego i oczekiwanego opisywanego przedsięwzięcia. Nadmierny, nieuzasadniony optymizm jak i pesymizm może stać się powodem nieuzyskania przez projekt oceny zapewniającej dofinansowanie, bądź udzielenia dofinansowania w nadmiernej wysokości, co będzie miało konsekwencje na etapie wdrażania projektu i operacyjnym. Wniosek i SW są dokumentami bezpośrednio ze sobą powiązanymi - SW uzasadnia i wyjaśnia tezy, fakty i dane zamieszczone we Wniosku, a więc jakiegokolwiek rozbieżności pomiędzy tymi dokumentami podważają wiarygodność Wniosku i mogą być powodem obniżenia oceny.

SPIS TREŚCI STUDIUM WYKONALNOŚCI

1. Informacje o inwestorze i podmiotach współpracujących

1.1 Nazwa inwestora

Dane podmiotu – inwestora

1.2 Analiza administracyjna, organizacyjna i prawna inwestora

Opisać należy formę prawną inwestora, strukturę własności, powiązania kapitałowe i organizacyjne z innymi podmiotami oraz krótką historię funkcjonowania przedsiębiorstwa na rynku. Jeśli wnioskodawca planuje w okresie realizacji zmiany w tym zakresie – należy wskazać ich zakres oraz przewidywany termin dokonania zmian.

Wnioskodawca powinien przedstawić informacje o koncesjach i zezwoleniach wymaganych do prowadzenia działalności związanej z realizacją projektu (jeśli wnioskodawca ich nie posiada – opisać na jakim etapie uzyskiwania dokumentu się znajduje oraz wskazać przewidywany termin uzyskania).

1.3 Modelu instytucjonalny projektu – trwałość i wykonalność organizacyjna

Opisać należy sposób zarządzania projektem:

- wskazać strukturę instytucjonalną zarządzania realizacją projektu. Czy w ramach zarządzania projektem wnioskodawca planuje skorzystać z usług inwestora zastępczego lub inżyniera kontraktu, czy też planuje zarządzać inwestycją za pomocą własnych zasobów kadrowych. Jeżeli zarządzanie zostanie powierzone podmiotowi trzeciemu, należy opisać sposób wyboru tego podmiotu. W przypadku wykorzystania własnej kadry konieczne jest wskazanie sposobu powołania jednostki, bądź utworzenia mniej lub bardziej formalnej komórki wewnątrz organizacji odpowiedzialnej za proces zarządzania wraz z opisem kompetencji w tej jednostce.
- wskazać instytucje upoważnione do ponoszenia wydatków kwalifikowanych, partnerów realizacji projektu (instytucje partycypujące w kosztach);
- wskazać sposób wyłonienia/wskazania partnerów wraz z opisem ich praw i obowiązków;
- opisać zaangażowanie tych podmiotów w projekt (przygotowanie, realizacja projektu – np. sporządzenie dokumentacji, wybór wykonawców itp.).

Wskazać należy również strukturę zarządzania infrastrukturą powstałą w wyniku realizacji projektu w szczególności informując o charakterze i strukturze własności powstałej infrastruktury i elementów towarzyszących (tam gdzie to zasadne rozdzielając funkcję inwestora i operatora).

Jeżeli Projekt będzie eksploatowany przez inny podmiot, niż wnioskodawca, konieczny jest opis zakładanych rozwiązań formalnych, organizacyjnych i prawnych (ewentualnie opis stosownej umowy), które powinny zawierać między innymi następujące elementy:

- szczegółowy opis świadczonych usług;
- wymagania co do standardów usług (np. oferowana funkcjonalność, parametry techniczne, kryteria jakości i dostępności usługi);
- zasady naliczania i poziom opłat dla użytkowników (taryfowanie);
- skutki niewykonania, bądź nienależytego wykonania umowy oraz tryb jej rozwiązania;
- sposób zapewnienia dotrzymania założonej jakości.

2. Przedmiot studium wykonalności

2.1. Tytuł projektu

Tytuł projektu powinien w sposób jednoznaczny określać cele projektu, identyfikować obszar, na którym projekt będzie realizowany. Jeżeli projekt jest realizacją pewnego etapu większej inwestycji, powinno to być zaznaczone w tytule projektu.

2.2. Cele studium wykonalności oraz główne wnioski z przeprowadzonych analiz

Należy opisać cel sporządzenia studium wykonalności, biorąc pod uwagę specyfikę sektora, wymagania stawiane projektom przez zapisy PO liś 2014-2020 oraz zasady finansowania inwestycji ze środków publicznych, w szczególności funduszy strukturalnych UE.

Niezbędne jest przedstawienie oceny projektu z punktu widzenia inwestora w aspekcie finansowym, technicznym, organizacyjnym, prawnym, ekologiczno-przestrzennym, społeczno-gospodarczym oraz politycznym.

W związku z tym konieczne jest przedstawienie skrótowego przeglądu kluczowych informacji o projekcie, dotyczących określenia:

- bezpośrednich i pośrednich celów projektu,
- wskaźników postępu rzeczowego,
- liczby użytkowników projektu,
- planowanych nakładów inwestycyjnych,
- trwałości instytucjonalnej i wykonalności (gotowości operatora do wdrożenia projektu),
- trwałości finansowej,
- odniesienia do kryteriów merytorycznych.

Odniesić się należy także do zgodności z politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej, i przedstawić efekty realizacji projektu i jego znaczenie dla kraju i regionów, na które projekt ma oddziaływanie.

Konieczne jest także przedstawienie wyników analizy wariantowej realizacji projektu i wyboru wariantu optymalnego, zarówno z ekonomicznego jak i środowiskowego punktu widzenia.

Wnioski powinny być sformułowane prostym, nietechnicznym językiem. Informacje prezentowane powinny być w taki sposób, aby możliwe było odniesienie się do każdego z kryteriów oceny projektów. Przy czym zwrócić należy uwagę, że synteza informacji podana w tym rozdziale powinna mieć swoje rozwinięcie w kolejnych rozdziałach dokumentu.

3. Opis projektu

Projekt stanowi ekonomicznie niepodzielną serię prac, spełniających ściśle określoną funkcję techniczną i posiadających jasno określone cele. Projekt charakteryzuje się możliwością wyraźnego wyodrębnienia ram czasowych realizacji, budżetu oraz organizacji. Działania w ramach projektu mają charakter jednorazowy, zaś ich celem jest doprowadzenie do rozwiązania problemu lub grupy problemów (osiągnięcia stanu pożądanego – celu) lub przyczynienie się do zminimalizowania problemów i wynikających z niego skutków.

Projektem w rozumieniu niniejszego zakresu studium może być także etap większego projektu, który jest wydzielony i możliwy do realizacji z zakończeniem umożliwiającym eksploatację danego elementu infrastruktury. Wówczas poszczególne podrozdziały powinny odnosić się zarówno do projektu – przedmiotu studium oraz szerszego projektu, którego etapem jest przedmiot analiz.

3.1. Uzasadnienie realizacji projektu oraz jego zakresu

Przedstawić należy ogólną charakterystykę obszaru, na którym realizowany będzie projekt pod kątem:

- sytuacji społeczno-gospodarczej
- środowiska naturalnego
- stanu (ilościowego i jakościowego) infrastruktury Wskazać należy także prognozowane zmiany wyżej wymienionych aspektów.

Opis powinien zawierać informacje na temat braków występujących w systemie i ich konsekwencji zarówno w wąskim ujęciu (obszaru realizacji projektu) jak i szerokim ujęciu – oddziaływania sektor i na gospodarkę na poziomie kraju.

Przedstawić należy także krótko sposób, w jaki realizacja projektu przyczyni się do ich wypełnienia zaprezentowanych braków.

Dodatkowo w skali mikro konieczny jest opis potrzeb odbiorców występujących na danym terenie, związanych bezpośrednio z produktami/usługami, które będą oferowane dzięki realizacji projektu Na podstawie przeprowadzonej analizy popytu wykaże się, w jakim stopniu inwestycja zaspokoi popyt na produkty/usługi.

Opis projektu powinien zostać uzupełniony o opis zastosowania i wdrażania funkcjonalności *smart*

3.2. Zakres projektu

Opisać należy przewidziane w ramach projektu roboty, dostawy, usługi oraz inne niezbędne działania towarzyszące bezpośrednio/pośrednio związane z projektem, w tym opis przyjętej koncepcji techniczno-technologicznej.

Opis ten powinien zawierać szczegółową charakterystykę przyjętych rozwiązań technicznych i technologicznych, wraz z przedstawieniem podstawowymi parametrów takich jak długość, średnica, przepustowość, rodzaj materiałów.

Należy ponad to wykazać, że:

- przyjęte rozwiązania techniczne i technologiczne są zgodne z najlepszą praktyką w danej dziedzinie, i są optymalne pod względem zaspokojenia popytu ze strony użytkowników;
- dzięki zastosowaniu wybranych technologii oraz rozwiązań uzyskane zostaną funkcjonalności *smart* powstałej infrastruktury.

W przypadku, gdy projekt jest etapem ogólnego/większego przedsięwzięcia, przedstawiony zostanie opis proponowanych etapów realizacji, wyjaśniając czy są one technicznie i finansowo niezależne.

3.3. Lokalizacja oraz planowany obszar oddziaływania projektu

Należy podać lokalizację/lokalizacje projektu (województwo, powiat, gmina, adres – jeśli możliwe jest jego podanie).

Na podstawie danych społeczno-gospodarczych danego regionu (demograficznych, ekonomicznych, itp.) wnioskodawca powinien wskazać aspekty lokalizacji geograficznej projektu (lokalny, ponadlokalny, regionalny, ponadregionalny) uzasadniające jego realizację. Jako załącznik do SW dołącza się mapę, na której będzie zaznaczony obszar realizacji projektu. Jeśli mapa spełniać będzie wymogi określone dla załącznika do wniosku o dofinansowanie, nie będzie konieczne jej ponowne dołączanie (czyli jako załącznika do wniosku).

3.4. Cele projektu

Formułując cel bezpośredni oraz cele ogólne/pośrednie projektu należy jednoznacznie wskazać zgodność projektu z celami Programu, osi priorytetowej oraz działania. Cel bezpośredni musi wynikać ze zidentyfikowanych problemów, czyli odpowiadać na zapotrzebowanie sektora. Cele ogólne/pośrednie są skutkiem osiągnięcia celu bezpośredniego, zarówno w obszarze zainteresowania przedsiębiorstwa jak i poza nim.

Ponadto należy opisać i uzasadnić cele realizacji projektu na poziomie:

- produktu: określać mają bezpośredni skutek rzeczowy poniesionych nakładów finansowych. Odniesienie się nie tylko do katalogu obowiązkowych wskaźników produktu, lecz określić wszystkie mierzalne efekty rzeczowe realizacji projektu.
- rezultatu: określać mają natychmiastowe efekty odzwierciedlające cele bezpośrednie, które zostaną osiągnięte w wyniku realizacji projektu (osiągnięcia wszystkich produktów). Odniesienie się wszystkich mierzalnych efektów realizacji projektu.
- oddziaływania: odzwierciedlać mają cel ogólny projektu, który zostanie osiągnięty w otoczeniu społeczno-gospodarczym wnioskodawcy po osiągnięciu celów bezpośrednich projektu. Opis, jak realizacja projektu wpłynie na długofalowy rozwój przedsiębiorstwa, jakie znaczenie będzie miała na otoczenie społeczno-gospodarcze oraz na rynek pracy (miejsca pracy utworzone bezpośrednio i pośrednio w wyniku realizacji projektu).

W odniesieniu do wszystkich przedstawionych wskaźników należy podać źródła danych, na podstawie których możliwa będzie weryfikacja ich osiągnięcia, oraz metodologię obliczania (w przypadku wskaźników, dla których nie będzie możliwe powołanie się na konkretny dokument).

3.5. Zgodność projektu z polityką sektorową Polski i UE oraz komplementarność z innymi projektami/działaniami/programami realizowanymi na poziomie wspólnotowym i/lub krajowym

Należy wykazać wpływ projektu na realizację polityk horyzontalnych UE (równość szans mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacja, zrównoważony rozwój). Wnioskodawca powinien opisać powiązania i komplementarność z innymi Programami Operacyjnymi na lata 2014-2020, dokumentami strategicznymi na poziomie kraju, regionu, sektora. Wykazać należy ponadregionalność projektu na podstawie:

- Strategii Rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020,
- Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020,
- Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020,
- Strategii Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030,

3.6. Wpływ na bezpieczeństwo energetyczne Polski

Należy wykazać wpływ projektu na poprawę bezpieczeństwa energetycznego Polski oraz zgodność z Dyrektywą 2009/73/WE Parlamentu Europejskiego. W tym miejscu wykazuje się, czy projekt charakteryzuje się pełną zgodnością z zapisami dyrektywy, w szczególności w zakresie dostępu stron trzecich, oraz wykazać, że realizacja projektu (w porównaniu z innymi dostępnymi alternatywami) będzie nie mniej korzystna dla rozwoju konkurencji na rynku energii.

Należy również opisać wpływ projektu na poprawę bezpieczeństwa energetycznego polski nawiązując do niżej wymienionych dokumentów dotyczących rozwoju sektora energetycznego:

- Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski (2017))¹
- Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego (2013)²
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku (2021)³
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030⁴

3.7. Opis wskaźników efektywności projektu

Jednym z etapów oceny projektów jest ocena merytoryczna I stopnia, na podstawie której oceniana jest wartość projektu z punktu widzenia jego efektywności na podstawie różnych przesłanek. Stąd też w zależności od branży oraz charakteru projektu konieczne będzie opisanie metodyki oraz wyników analiz prowadzących do pozyskania informacji na temat:

- zdolności przyłączenia sieci elektroenergetycznej do OZE
- uzyskania funkcjonalności smart w związku z realizowanym projektem
- możliwości akceptacji biogazu w nowo wybudowanej/zmodernizowanej infrastrukturze – jeżeli dotyczy (dla projektów z branży gazowniczej).
- nakładów środków UE na utworzoną zdolność przyłączenia nowych mocy OZE (PLN/1 MW)
- stopnia redukcji wskaźnika ENS w ujęciu rocznym w wyniku realizacji projektu
- nakładów środków UE na zmodernizowaną lub wybudowaną sieć przesyłową lub dystrybucyjną (PLN/1 km) elektroenergetyczną/gazową
- dodatkowej przepustowości przesyłu gazu z kierunków innych niż wschodni realizowana przez projekt (mln m³/rok) – dotyczy sieci przesyłowej oraz LNG
- nakładów środków UE na utworzenie nowej pojemności czynnej magazynów gazu ziemnego (PLN/mln m³)
- nakładów środków UE na pokrycie dobowego zapotrzebowania na gaz ziemny odbiorem ze wspartego w ramach projektu magazynu (PLN/mln m³)

Zaprezentowany opis powinien dać oceniającym możliwość samodzielnego wnioskowania na temat stopnia spełnienia danego kryterium. W związku z tym sugeruje się aby układ treści w tej części studium przedstawiał się następująco w odniesieniu do poszczególnych kryteriów, bądź grupy kryteriów:

- a) ustalenie i opis metodyki
- b) opis analizy
- c) wyniki i ich opis oraz interpretacja

4. Opis systemu zarządzanego przez wnioskodawcę

4.1. Struktura własnościowa

Należy podać główne elementy infrastruktury zarządzanej przez wnioskodawcę: struktura własności i wzajemne zależności pomiędzy podmiotami w ramach zarządzanej infrastruktury. Opisać należy także w sposób ogólny charakterystykę własnościową infrastruktury w sektorze, w którym wnioskodawca prowadzi działalność objętą wnioskiem.

4.2. Opis techniczny istniejącej infrastruktury

¹ <https://www.gov.pl/web/klimat/krajowy-plan-dzialan-dotyczacy-efektywnosci-energetycznej>

² <http://centrumfede.pl/ocena-ryzyka-na-potrzeby-zarzadzania-kryzysowego-raport-o-zagrozeniach-bezpieczenstwa-narodowego/>

³ <https://www.gov.pl/web/klimat/polityka-energetyczna-polski>

⁴ <https://www.gov.pl/web/klimat/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu>

Należy podać opis (parametry techniczne) istniejącej, zarządzanej przez wnioskodawcę infrastruktury związanej z realizacją projektu. Opisać trzeba także w sposób ogólny charakterystykę techniczną infrastruktury w sektorze, w którym wnioskodawca prowadzi działalność objętą wnioskiem, i związaną bezpośrednio z realizacją projektu.

5. Analiza popytu

Opisać należy odbiorców produktów/usług, które będą oferowane dzięki realizacji projektu. Charakterystykę można poprzeć przedstawieniem liczby podpisanych już listów intencyjnych, porozumień lub umów.

Prognozę przewidywanego zapotrzebowania na produkty/usługi, które będą oferowane dzięki realizacji projektu przedstawia się przy uwzględnieniu liczby odbiorców, poziomu cen i opłat, istniejącej i przewidywanej konkurencji. Przedstawiona prognoza musi być poparta analizą rynku, analizą danych statystycznych itp. Analiza popytu powinna mieć charakter dynamiczny, tj. być rozpatrywana w dłuższym horyzoncie czasowym, ze wskazaniem przewidywanej stopy wykorzystania możliwości utworzonej w wyniku realizacji projektu infrastruktury od ukończenia projektu do uzyskania pełnych mocy produkcyjnych (ramy czasowe analizy nie powinny wykraczać poza okres referencyjny przyjęty do analizy finansowej i ekonomicznej).

6. Analiza opcji

6.1. Założenia analizy

Należy przedstawić założenia przyjęte do analizy, na podstawie której dokonano wyboru najbardziej efektywnego ekonomicznie⁵ i środowiskowo rozwiązania umożliwiającego osiągnięcie zakładanych celów projektu. Efektem analizy ma być wykazanie, że nie istnieją ekonomicznie uzasadnione możliwe do realizacji alternatywy, które pozwoliłyby osiągnąć cele projektu bez dotacji ze środków publicznych, w oparciu o mechanizmy rynkowe przy wsparciu mechanizmów regulacyjnych.

W tym miejscu konieczne jest wskazanie i opisanie kryteriów na podstawie których określone zostały warianty planowanej inwestycji.

Przy wyborze wariantów należy kierować się w kwestiach dotyczących emisji gazów cieplarnianych metodyką zgodną z Przewodnikiem AKK KE, zaś w kwestiach odporności i adaptacji do zmian klimatu metodyką z *Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient*⁶,

Uwaga

Analizie powinny zostać poddane przynajmniej dwa rozwiązania alternatywne, przy czym wariant „0” nie zalicza się do jednej z opcji.

Analiza opcji powinna także zawierać elementy związane z odpornością na zmiany klimatu oraz emisją gazów cieplarnianych.

Szersze wskazówki, w tym dotyczące zagadnień związanych z uodpornianiem inwestycji na zmiany klimatu zgodnie z ww. metodyką, zostały zaprezentowane w „Poradniku przygotowania

⁵ Poprzez rozwiązanie najbardziej efektywne ekonomicznie należy rozumieć rozwiązanie najbardziej optymalne pod kątem finansowym i ekonomicznym.

⁶ <https://climate--adapt-eea-europa-eu.translate.googleusercontent.com/publications/guidelines-for-project-managers-making-vulnerable-investments-climate-resilient? x tr sl=en& x tr tl=pl& x tr hl=pl& x tr pto=op,sc>

inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe” w dalszej części instrukcji zwane „KLIMADA”⁷

6.2. Alternatywne rozwiązania

Należy opisać alternatywne rozwiązania planowanego przedsięwzięcia, z uwzględnieniem wariantu zerowego (zaniechanie realizacji inwestycji).

Analiza wariantowa powinna być dokonana zgodnie z podejściem określonym w załączniku III (Metodyka przeprowadzania analizy kosztów i korzyści) do Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 2015/207 z dn. 20 stycznia 2015 r. Należy uwzględnić co najmniej następujące informacje:

- a) całkowite koszty inwestycji i koszty operacyjne dotyczące rozpatrywanych wariantów;
- b) warianty w odniesieniu do skali przedsięwzięcia (według kryteriów technicznych, operacyjnych, ekonomicznych, środowiskowych i społecznych) oraz warianty w odniesieniu do lokalizacji proponowanej infrastruktury;
- c) warianty technologiczne – dla danego elementu i dla danego systemu;
- d) ryzyko związane z poszczególnymi wariantami alternatywnymi, w tym ryzyko związane ze skutkami zmiany klimatu i ekstremalnymi zdarzeniami pogodowymi;
- e) w stosownych przypadkach⁸ wskaźniki ekonomiczne dotyczące rozpatrywanych wariantów,
- f) tabelę zbiorczą, w której przedstawiono wszelkie zalety i wady wszystkich rozpatrywanych wariantów.

6.3. Porównanie rozważanych alternatyw

Należy przedstawić wyliczenia wskaźników ekonomicznych i finansowych dla wybranego rozwiązania oraz rozwiązań alternatywnych, z uwzględnieniem aspektu środowiskowego.

Analiza ta powinna zostać zakończona porównaniem wziętych pod uwagę alternatywnych rozwiązań.

7. Plan wdrożenia i funkcjonowania projektu

7.1. Harmonogram realizacji

Należy przedstawić ramy czasowe realizacji projektu, uwzględniając poniższy podział.

1. Studia wykonalności
2. Analiza kosztów i korzyści
3. Ocena oddziaływania na środowisko – uwzględniając oddzielnie wszystkie przedsięwzięcia wchodzące w zakres projektu do uzyskania decyzji środowiskowych.
4. Studia projektowe – w podziale na poszczególne etapy/fazy/elementy projektu (jeżeli dotyczy)

---

⁷ <http://centrumfede.pl/poradnik-przygotowania-inwestycji-z-uwzględnieniem-zmian-klimatu-ich-łagodzenia-i-przystosowania-do-tych-zmian-oraz-odporności-na-klęski-żywiolowe/>

⁸ Jeżeli produkty i efekty zewnętrzne są różne w różnych wariantach (przy założeniu, że wszystkie warianty mają ten sam cel), np. w przypadku projektów dotyczących odpadów stałych, zaleca się przeprowadzenie uproszczonej analizy kosztów i korzyści (AKK) wszystkich głównych wariantów, aby wybrać najlepszy wariant alternatywny i parametry ekonomiczne projektu, przy czym zasadniczym czynnikiem podczas wyboru powinna być ekonomiczna zaktualizowana wartość netto.

5. Opracowanie dokumentacji przetargowej – dla każdego zaplanowanego kontraktu zarówno na roboty budowlane, jak i usługi, w tym zarządzanie projektem
6. Postępowanie lub postępowania o udzielenie zamówienia w odniesieniu do ww zamówień
7. Nabycie gruntów do momentu uzyskania wszystkich niezbędnych dla celów projektu nieruchomości.
8. Zezwolenie na inwestycję z wyszczególnieniem wszystkich wymaganych pozwoleń na budowę. W przypadku braku wymogu pozwolenia, należy określić daty dotyczące zgłoszenia robót.
9. Etap budowy/umowa od dnia rozpoczęcia robót do odbiorów końcowych i decyzji (w tym administracyjnych) zezwalających na eksploatację.
10. Etap operacyjny – rozpoczęcie eksploatacji projektu.

W przypadku, gdy projekt podzielony będzie na etapy (rozumiane jako odrębne zadania inwestycyjne, samodzielnie funkcjonujące części inwestycji), należy przedstawić odrębny wpis dla każdego z etapów harmonogramu.

7.2. Plan finansowania projektu

Plan, przedstawiony w formie tabelarycznej, powinien uwzględniać zarówno podział finansowania przedsięwzięcia w poszczególnych latach, jak też proponowaną strukturę finansowania (tj. wkład własny, dofinansowanie z UE oraz inne źródła).

Pod tabelą należy wskazać źródła, które zostały już zapewnione (np. przyznany kredyt) i wskazać przewidywany termin pozyskania źródeł, które nie zostały jeszcze zapewnione (w rozbiciu na poszczególne źródła).

Jeżeli źródłem finansowania projektu będą środki pochodzące z nadwyżki operacyjnej działalności przedsiębiorstwa, należy szczegółowo opisać prognozę ich pozyskania (na podstawie analizy finansowej – przepływów pieniężnych w okresie realizacji projektu) oraz w jaki sposób zostaną one przeznaczone na realizację projektu formalne decyzje o przeznaczeniu części/całości zysku na cele inwestycyjne (decyzje zarządu spółki, walnego zgromadzenia, itp.)

8. Analiza oddziaływania projektu na środowisko

Należy opisać wpływ na środowisko naturalne istniejącej infrastruktury oraz projektu w trakcie jego realizacji i eksploatacji. Jeżeli wymagana jest Ocena Oddziaływania na Środowisko, należy zamieścić podsumowanie wyników Raportu z Oceny Oddziaływania na Środowisko. Jeśli projekt jest częścią większego przedsięwzięcia powinno się przedstawić także wpływ całego przedsięwzięcia na środowisko, wraz z podsumowaniem wyników Raportu z Oceny Oddziaływania na Środowisko (w zakresie interpretacji projektu kwalifikującego się do aneksu I i aneksu II bardzo pomocne są Wytyczne KE dostępne pod adresem http://ec.europa.eu/environment/archives/eia/pdf/interpretation_eia.pdf).

W rozdziale należy ponadto opisać konkluzje z przeprowadzonej oceny oddziaływania na Naturę 2000 i/lub jednolitą część wód.

Analiza OOŚ powinna także zawierać opis oceny ryzyka klimatycznego prowadzonego na wszystkich etapach przygotowania projektu. Jeżeli przedmiotem dokumentacji aplikacyjnej będzie projekt, dla którego wnioski o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach został złożony przed opublikowaniem instrukcji do wypełnienia formularza wniosku o dofinansowanie w ramach POIiŚ 2014-2020 z 10 września 2015 r. należy podać przyczyny.

Analiza Kosztów i Korzyści (AKK)

Analiza kosztów i korzyści, w tym analiza ekonomiczna i finansowa oraz ocena ryzyka powinna zostać przeprowadzona zgodnie z podejściem zastosowanym w *Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*⁹, a w szczególności w oparciu o informacje zawarte w załącznikach do wytycznych:

- Warianty rozwoju gospodarczego Polski – tabelaryczne zestawienie prognoz wskaźników makroekonomicznych;
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 2015/207 z dnia 20 stycznia 2015 r – załącznik III Metodyka przeprowadzania analizy kosztów i korzyści;
- Przewodnik do analizy kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych - wersja polskojęzyczna (Guide to Cost-benefit Analysis of Investment Projects).

W ww. wytycznych określone zostały dwie metody (standardowa i złożona), a ich stosowanie uzależnione jest od kategorii projektów, które określone zostały następująco:

Kategoria 1 dotyczy inwestycji, dla których możliwe jest oddzielenie przepływów pieniężnych od ogólnych przepływów pieniężnych inwestora (metoda standardowa).

Kategoria 2 dotyczy inwestycji, dla których niemożliwe jest rozdzielanie przepływów pieniężnych, zarówno osobno dla kategorii przychodów oraz kosztów, jak i dla obydwu kategorii równocześnie – metoda złożona (model różnicowy). Możliwe jest rozpatrywanie tego modelu w dwóch wariantach:

- 1) Podmiot z projektem vs. podmiot bez projektu – wariant stosowany w branżach regulowanych i/lub branżach sieciowych, a zalecany dla sektorów regulowanych w tym sektora energetyki.
- 2) Działalność gospodarcza z projektem vs. działalność gospodarcza bez projektu – wariant stosowany w przypadku podmiotu działającego na obszarze całej Polski. O ile dane finansowo księgowe są możliwe do wyodrębnienia z ksiąg rachunkowych firmy, nie ma potrzeby analizowania finansów w skali całego kraju. W takim przypadku wystarczającym może się okazać przeprowadzenie analizy finansów w aspekcie danego regionu bądź usługi (rodzaju działalności).

9. Analiza finansowa

9.1. Założenia i metodyka analizy finansowej

Należy wskazać przyjęte na potrzeby analizy wskaźniki makroekonomiczne oraz wyniki wcześniej przeprowadzonych analiz (m.in. analizy rynku, popytu). Konieczne jest przedstawienie i uzasadnienie przyjętej metodyki.

Podstawowe parametry, które muszą zostać zastosowane w przeprowadzanej analizie to:

- w analizie należy uwzględnić ceny netto, ponieważ VAT jest wydatkiem niekwalifikowalnym ;
- do analiz należy przyjąć stopę dyskontową wynikającą z:
  - a. Podręcznika AKK, w zależności od przyjętego modelu
    - i. 4% dla analiz prowadzonych w cenach stałych
    - ii. 6% dla analiz prowadzonych w cenach bieżących

---

⁹ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-ministra-infrastruktury-i-rozwoju-w-zakresie-zagadnień-związanych-z-przygotowaniem-projektów-inwestycyjnych-w-tym-projektów-generujących-dochód-i-projektów-hybrydowych-na-lata-2014-2020-1/>

- b. podwyższona stopa dyskontowa dla analiz prowadzonych w cenach bieżących – rekomendowana¹⁰
- Okres odniesienia (lata) – 25 lat.

9.2. Finansowa sytuacja wnioskodawcy

Na podstawie Sprawozdań finansowych za ostatnie trzy lata powinno się opisać sytuację finansową wnioskodawcy, ze szczególnym naciskiem na możliwość sfinansowania ze środków własnych, w deklarowanej we wniosku o dofinansowanie wysokości, przedmiotowej inwestycji oraz pozostałych inwestycji, które są przez wnioskodawcę już realizowane lub są zaplanowane do realizacji. Należy także odnieść się do mogących wystąpić zakłóceń w procesie przyznawania poszczególnych transz dotacji, jak również skutków mogącego wystąpić niedoszacowania kosztów inwestycji (wraz z możliwościami zaradczymi w tym zakresie, np. możliwość zwiększenia nakładów własnych lub pozyskanie dodatkowych środków itp.).

9.3. Nakłady finansowe na realizację projektu

W punkcie tym przedstawiony zostanie harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji projektu, który powinien zawierać wszystkie nakłady z nim związane, także te, które zostały poniesione przed złożeniem wniosku o dofinansowanie (jeśli dotyczy). Powołując się na kosztorysy i oferty należy je oznaczyć umożliwiając ich identyfikację, na późniejszym etapie, w dokumentacji związanej z realizacją projektu. Harmonogram powinien dostarczać informacji pozwalających na identyfikację:

- kwalifikowalności zaplanowanych wydatków,
- zasadności planowanych wydatków w stosunku do przedmiotu i zakresu projektu.

Harmonogram uwzględniać ma podział wydatków na kategorie zgodne z zapisami *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* oraz ma być adekwatny do kwot finansowania, określonych w Planie finansowania (pkt 9.2 studium).

9.4. Analiza przepływów finansowych

Należy przedstawić analizę przepływów pieniężnych podczas realizacji projektu, uwzględniającą:

- prognozę przychodów operacyjnych z projektu,
- prognozę kosztów operacyjnych z projektu,
- kapitał obrotowy,
- plan amortyzacji środków trwałych wytworzonych/zakupionych w wyniku realizacji projektu,
- plan spłaty kredytów zaciągniętych na potrzeby projektu,
- rachunek zysków i strat,
- rachunek przepływów pieniężnych.

---

¹⁰ szczegółowe informacje podane zostały w załączniku nr 1 do instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie *Sposób obliczania poziomu dofinansowania dla inwestycji w obszarze energetyki w ramach działania 7.1 POiŚ 2014-2020*

Powyższą analizę należy uzupełnić o analizę przepływów pieniężnych podczas eksploatacji infrastruktury powstałej w wyniku realizacji projektu, uwzględniając przedstawione powyżej elementy.

9.5. Wyniki przeprowadzonej analizy finansowej

Należy przedstawić opis wyników przeprowadzonej analizy oraz zaprezentować zestawienie przynajmniej następujących wskaźników:

- określających rentowność inwestycji, niezależnie od sposobu jej finansowania (obowiązkowe dla wszystkich projektów):
  - finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z inwestycji (FRR/C);
  - finansowa bieżąca wartość netto z inwestycji (FNPV/C);
  - wskaźnik korzyści do kosztów (B/C).
- określających rentowność kapitału krajowego, z uwzględnieniem sposobu finansowania projektu:
  - finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału (FRR/K);
  - finansowa bieżąca wartość netto z kapitału (FNPV/K).

9.6. Trwałość finansowa inwestycji

Należy wykazać i opisać, na podstawie analizy przepływów finansowych, zdolność wnioskodawcy do utrzymania rezultatów inwestycji. Podkreślenia wymaga, że aby zachowanie trwałości finansowej projektu było wykazane, w każdym okresie przepływy pieniężne z działalności przedsiębiorstwa dla projektu przyjmować będą wartość dodatnią.

9.7. Określenie wartości dofinansowania

Poziom dofinansowania projektu uzależniony jest od charakteru wsparcia. Istnieją dwie ścieżki obliczania wartości dofinansowania:

- metoda luki w finansowaniu finansowej – „klasyczna” na podstawie art. 61 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)nr1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006,
- luka w finansowaniu definiowana w przepisach dotyczących pomocy publicznej – intensywność wsparcia określona zostaje na podstawie programu pomocowego wydanego na podstawie rozporządzenia KE 651/2014 (GBER) – *Rozporządzenie ministra gospodarki w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* lub na podstawie indywidualnej notyfikacji pomocy publicznej w oparciu o wytyczne KE w *sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014-2020*.

W tym celu dla prawidłowego obliczenia dofinansowania stosuje się metodę *no over compensation*.

Wybór metody pozostawia się wnioskodawcy, z tym zastrzeżeniem, że musi on zostać w sposób odpowiedni opisany i uzasadniony.

Szczegółowe metody obliczenia wartości dofinansowania zostały zawarte w załączniku nr 1 do instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie *Sposób obliczania poziomu dofinansowania dla inwestycji w obszarze energetyki w ramach działania 7.1 POIiŚ 2014-2020*

10. Analiza społeczno-gospodarcza

Analiza ta stwarza możliwości oszacowania kosztów i korzyści projektu z punktu widzenia całej społeczności, a nie jedynie wnioskodawcy (jak to ma miejsce w przypadku analizy finansowej). Ocena wpływu projektu na otoczenie społeczno-gospodarcze odbywa się poprzez zestawienie korzyści wynikających z realizacji projektu oraz związanych z tym kosztów. W tym celu należy:

- zidentyfikować najważniejsze społeczno-gospodarcze skutki realizacji projektu, czyli korzyści/oszczędności i koszty;
- dokonać ich kwantyfikacji (tj. wyrazić w ujęciu ilościowym), a następnie monetyzacji (tj. wyrazić w ujęciu pieniężnym).

Pełna analiza społeczno-gospodarcza jest obowiązkowa dla dużych projektów (z zastrzeżeniem, że wszystkie korzyści i koszty dają się zmierzyć w jednostkach monetarnych). Natomiast w przypadku projektów nie zaliczanych do dużych można ograniczyć się do analizy jakościowej (tj. pełna analiza społeczno-gospodarcza ma charakter fakultatywny).

Należy opisać:

- metodykę zastosowaną dla przeprowadzenia analizy społeczno-gospodarczej (w tym przede wszystkim sposób przeliczania efektów ekonomicznych kosztów i korzyści na PLN);
- przyjęte założenia, między innymi horyzont czasowy przyjęty do analizy (25 lat) oraz społeczną stopę dyskontową - 5%;
- wskazać zidentyfikowane główne społeczno-gospodarcze korzyści i koszty;
- wskazać całkowitą wartość poszczególnych korzyści i kosztów (oraz, gdzie możliwe, wartości jednostkowe);
- określić procentowy udział (tj. znaczenie/wagę) poszczególnych korzyści i kosztów we wszystkich zidentyfikowanych korzyściach i kosztach;
- główne ustalenia wynikające z tej analizy (tj. ogólna konkluzja przeprowadzonej analizy, z której wynika rekomendacja dla realizacji projektu bądź brak takiej rekomendacji ze społeczno-gospodarczego punktu widzenia).

Wynikiem analizy ma być wyliczenie przynajmniej następujących wskaźników:

- ekonomiczna stopa zwrotu (ERR),
- ekonomiczna zaktualizowana wartość netto (ENPV),
- wskaźnik korzyści i kosztów (B/C).

Należy również określić wpływ projektu na zatrudnienie. Oceniając ten wpływ, powinno się podać informacje w układzie ilościowym, tj. liczba utworzonych miejsc pracy, w podziale na:

- miejsca pracy utworzone bezpośrednio,
- miejsca pracy utworzone pośrednio.

Powyższe informacje należy podzielić dodatkowo na miejsca pracy utworzone:

- podczas realizacji projektu – miejsca pracy, które zostały utworzone jako konieczne, niezbędne w związku z zadaniami, jakie będą realizowane realizować w związku z wdrażaniem projektu (obsługa finansowo-księgowo, nadzór techniczny, planowanie, sprawozdawczość itp.)

- podczas etapu operacyjnego – miejsca pracy utworzone w związku z koniecznością obsługi efektów bezpośrednich inwestycji – powstałej infrastruktury (operatorzy, konserwatorzy, dodatkowa obsługa administracyjna itp.). Zatrudnienie będzie wymuszone poprzez wzrost mocy produkcyjnych.

Jeśli możliwa będzie kwantyfikacja powyższych informacji w wartościach pieniężnych, mogą one zostać uwzględnione do obliczeń wskaźników ERR i ENPV.

11. Analiza ryzyka i wrażliwości

Przeprowadzenie analizy ryzyka i wrażliwości ma na celu oszacowanie trwałości inwestycji. Powinna ona zatem wykazać, w jaki sposób określone czynniki ryzyka wpłyną na wyniki działalności operacyjnej wnioskodawcy oraz efekty społeczno-gospodarcze.

Analiza wrażliwości

Należy przedstawić zestawienie i ocenę czynników ryzyka oraz opisać metodykę przeprowadzania analizy wrażliwości uwzględniającą:

- zasady identyfikacji czynników ryzyka,
- doboru zmiennych krytycznych,
- określenia wielkości procentowej zmiany zmiennych krytycznych,
- rozkładu prawdopodobieństwa tych zmiennych, jeśli to jest możliwe.

Analizę należy przeprowadzić w oparciu o dwa scenariusze: podstawowy (o najwyższym prawdopodobieństwie wystąpienia) oraz pesymistyczny, w oparciu o przeprowadzone dla projektu analizy finansową i społeczno-gospodarczą.

Analiza ryzyka

Ryzyka o których mowa w analizie wrażliwości powinny zostać szczegółowo opisane i wycenione pod względem prawdopodobieństwa wystąpienia oraz skutków dla projektu.

Analiza ryzyka powinna zostać przeprowadzona także w wymiarze pozafinansowym. W tym przypadku należy przyjrzeć się otoczeniu i warunkom (prawnym, środowiskowym, ekonomicznym, politycznym itp.) w jakich projekt będzie realizowany i będzie funkcjonował. Z tego punktu widzenia również należy zidentyfikować odpowiednio ryzyka i poddać je wycenie na podstawie prawdopodobieństwa wystąpienia oraz skutków materializacji ryzyka.

AKK powinna zostać uzupełniona załącznikami w postaci tabel analizy finansowej i ekonomicznej.

Powyższa struktura studium nie jest obligatoryjna, ale stanowi zakres informacji wymaganych dla projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach PO IiŚ 2014-2020. Informacje te mają być uzupełnieniem i uszczegółowieniem danych zawartych we wniosku o dofinansowanie.